

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-KNPS.431.6.46.2014.MB

Wrocław, dnia 16 listopada 2014 r.

**Pani
Ewa Romańczuk
Kierownik
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
ul. 3 Maja 18G/U
55-200 Oława**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 25, 26, 29 września 2014 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art.126 i art.127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.) oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543, ze zm.) zespół kontrolny w składzie: Marta Bożek – starszy inspektor wojewódzki: przewodniczący zespołu, Ewelina Zygmunt – starszy inspektor wojewódzki: kontroler, z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Oławie, ul. 3 Maja 18G/U, 55-200 Oława z zakresu zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji: zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 ustawy, zadań własnych gminy – art. 17 ust. 2 ustawy, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w art. 18 ust. 1 ustawy a także wybranych zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o zatwierdzony w dniu 24 czerwca 2014 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego plan kontroli na II półrocze 2014 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Ewa Romańczuk zatrudniona na stanowisku Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie od dnia 1 stycznia 2004 roku.

Pani Ewa Romańczuk jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień.

Podpisany w dniu 12 listopada 2014 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenił pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z cyt. ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20.

Natomiast zadania z art. 17 ust. 1 pkt 3, 8, 9, 12 nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach w tym zakresie.

Ponadto stwierdzono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2, pkt

1 i 5 ustawy. Natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 4 nie były realizowane, gdyż w okresie objętym kontrolą nie zgłaszano takich potrzeb.

Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 - zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.) do dnia 31.12.2013 r., a od dnia 01.01.2014 r. określonego Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. W okresie objętym kontrolą wypłacano wynagrodzenie za sprawowanie opieki na podstawie art. 53a ustawy o pomocy społecznej.

Pozostałe zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7, 8 nie były wykonywane, bowiem nie ubiegano się o pomoc w tym zakresie.

W Gminie Oława realizowane są zadania wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej składała Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka (art. 110 ust. 9), natomiast nie wytaczała powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5) oraz nie kierowała wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6).

Na sformułowanie oceny wpływ miały następujące nieprawidłowości:

- brak uchwały w sprawie sposobu sprawowania pochówku, w tym osobom bezdomnym,
- brak w uchwale określającej szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze wskazania kosztu 1 godziny usługi opiekuńczej i specjalistycznej usługi opiekuńczej,
- brak uchwały dot. ustalenia wysokości zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie oraz szczegółowych warunków przyznawania i zwrotu tego świadczenia,
- błędne oznaczenie organu administracji publicznej w decyzjach potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
- błędne doręczanie decyzji administracyjnych ustalających prawo do pomocy w formie usług opiekuńczych,
- błędne dokumentowanie dochodu rodziny w sprawie o ustalenie prawa do zasiłku stałego,
- błędnie ustalona wysokość zasiłku stałego.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Miasta Oława zamieszkały przez 31 556 mieszkańców (według stanu na dzień 31.12.13 r.). W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest 42 pracowników, w tym 16 pracowników socjalnych terenowych (16 etatów). Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodki pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W przypadku MOPS w Oławie wskaźnik ten jest spełniony.

Nie mniej jednak pracownicy socjalni – p. Anna Gottfried, p. Jolanta Macyszyn, p. Joanna Spyrka, p. Barbara Prusak, p. Małgorzata Tarnowska, p. Anna Tetlak-Pękala, p. Paweł Perkowski, p. Aleksandra Ostrowska, p. Regina Malik, p. Katarzyna Kudosz-Manoryk, p. Małgorzata Kubów-Diaczek, p. Jan Falikowski, p. Agnieszka Smolnicka, p. Hanna Terlecka oprócz pracy socjalnej wykonują zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów tj. przeprowadzają wywiady alimentacyjne oraz odbierają oświadczenia majątkowe od dłużników alimentacyjnych.

Powyższy zapis art. 110 ust. 11 dot. zatrudnienia pracowników socjalnych w wymiarze 1 pracownik na 2 tys. mieszkańców został zapisany w takim kształcie nie bez przyczyny. Zatrudnienie pracowników socjalnych w takich proporcjach daje gwarancję wykonywania

pracy socjalnej w sposób efektywny, i co najważniejsze, skuteczny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych osób korzystających z tej formy wsparcia oferowanej przez system pomocy społecznej. W związku z tym bardzo ważnym elementem polityki społecznej na szczeblu lokalnym (gminnym) jest utrzymanie zatrudnienia pracowników socjalnych w proporcjach określonych w przedmiotowym przepisie prawnym. Praca socjalna polega przede wszystkim na wspieraniu osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych.

Mając powyższe na uwadze należy zaznaczyć, że realizacja innych zadań nie może powodować nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej, a także nie może naruszać norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej. Wykonywanie dodatkowych zadań nie powinno odbywać się kosztem pracy socjalnej z klientem, która w tym czasie mogłaby być prowadzona. Mając powyższe na uwadze rozważyć należy możliwość zmiany zakresu obowiązków pracowników socjalnych tak aby więcej czasu pracy poświęcali profesjonalnemu wsparciu osób lub rodzin znajdujących się w kryzysie czego efektem może być całkowite usamodzielnienie się osoby lub rodziny, finansowe lub emocjonalne, a tym samym uniezależnienie się od systemu pomocy społecznej na dłuższy okres czasu.

O sposobie załatwienia sprawy prosimy poinformować tutaj. Wydział odpowiadając na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Gmina Oława nie posiada uchwały dotyczącej zasad organizowania pochówku, w tym osobom bezdomnym. Zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 44 ustawy - zasady sprawowania pochówku określone winny być przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Zatem konieczne jest uregulowanie tej kwestii, zgodnie z zapisem art. 44 ustawy o pomocy społecznej. Na podstawie art. 40 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym prawo stanowienia aktów prawa miejscowego obowiązujących na obszarze gminy przysługuje gminie. Z kolei art. 41 ww. ustawy stanowi, że przepisy gminne ustanawia rada gminy w formie uchwały.

Ponadto Rada gminy nie podjęła uchwały określającej wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie. Zgodnie z art. 43 ust. 10 ustawy – rada gminy w drodze uchwały, określa wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie.

Uchwałą Nr XXVI/199/04 z dnia 30 sierpnia 2004 roku Rada Miejska w Oławie określiła szczegółowe zasady przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Brak w niej wskazania kosztu 1 godziny usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Zgodnie z art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Zatem wskazać należy, że przytoczony przepis ustawy o pomocy społecznej stanowi, że to właśnie rada gminy jest organem właściwym do określenia szczegółowych warunków odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

W sprawdzonych sprawach dotyczących prowadzonych postępowań w zakresie udzielania pomocy stwierdzono, iż w decyzjach administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej błędnie wskazywano Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie jako organ administracji publicznej, który je wydał. Organem właściwym do

wydawania decyzji w powyższym zakresie, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych jest wójt (burmistrz, prezydent) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy. W związku z powyższym prawidłowo wydana decyzja organu I instancji winna zawierać oznaczenie, że jest to decyzja Burmistrza Oławy, natomiast upoważniony pracownik winien podpisać się, jako osoba działająca z upoważnienia Burmistrza.

W sprawdzonych sprawach dotyczących usług opiekuńczych stwierdzono, iż Ośrodek błędnie doręcza decyzje administracyjne stronom. Są one bowiem odbierane przez opiekunki, które kwitują odbiór własnoręcznym podpisem, często nieczytelnym bez wskazania daty odbioru. Postępowanie takie stoi w sprzeczności z art. 39 i art. 46 kpa – zgodnie z którymi organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podczas analizy dokumentacji dotyczącej ustalania prawa do zasiłków stałych stwierdzono:

- w sprawie nr 1 M.G. ustalono, że Wnioskodawca prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z L.G. Wniosek o przyznanie zasiłku stałego został złożony w dniu 03.03.14 r. W aktach nie udokumentowano sytuacji dochodowej L.G. z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku tj. nie domagano się od Pani L.G. złożenia oświadczenia o dochodach.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o (...). Na podstawie art. 107 ust. 5 ustawy pracownik socjalny przeprowadzający rodzinny wywiad środowiskowy może domagać się od osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc złożenia m.in. oświadczenia o dochodach.

- w sprawie nr 5 W.D. (rodzina 2-osobowa) decyzją nr SŚ.8122.3079.374.2012 z dnia 03.10.12 r. przyznano Stronie zasiłek stały w wysokości 84 zł m-nie od 01.10.12 r.–31.03.14r. Na dochód Strony składał się m.in. zasiłek pielęgnacyjny przyznany do 31.03.14 r. Kolejny wniosek o przyznanie zasiłku stałego został złożony w dniu 28.04.14 r. Zasiłek pielęgnacyjny przyznano Wnioskodawczyni decyzją z dnia 12.05.14 r. w wysokości 153 zł m-nie na okres od 01.04.14 r. do 30.04.17 r. i wypłacono za IV.14 r. i V.14 r. w miesiącu maju 2014 r. Natomiast decyzją nr SŚ.8122.5455.381.2014 z dnia 14.05.14 r. przyznano Pani W.D. zasiłek stały w kwocie 76,50 zł m-nie od 01.04.14 r. do 30.04.17 r.

Przy ustalaniu dochodu, w oparciu o który przyznawane są świadczenia z pomocy społecznej, znaczenie ma faktycznie uzyskany dochód z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty z miesiąca, w którym wniosek został złożony. Faktyczne uzyskanie dochodu nastąpi wówczas, kiedy stronie zostaną wypłacone środki finansowe np. na konto lub do rąk własnych.

Zgodnie z art. 8 ust. 12 ustawy – w przypadku uzyskania jednorazowego dochodu należnego za dany okres, kwotę tego dochodu uwzględnia się w dochodzie osoby lub rodziny przez okres, za który uzyskano ten dochód. Przepis określa sposób liczenia dochodu osoby lub rodziny w sytuacji uzyskania jednorazowo dochodu należnego za dany okres. Kwotę dochodu należy rozliczyć w równych częściach na miesiące, za które dochód został wypłacony.

W związku z wypłatą w miesiącu maju 2014 r. zasiłku pielęgnacyjnego w łącznej wysokości 306 zł za okres od 01.04.14 r. do 31.05.14 r. kwotę świadczenia należało rozliczyć w równych częściach na miesiące, za które zostało ono wypłacone i przyjąć, że Strona

dysponowała zasiłkiem pielęgnacyjnym dopiero w miesiącu wypłaty tj. w maju 2014 r. Zatem, w ocenie organu kontrolnego, zasiłek stały należało przyznać na IV.14 r. w kwocie 76,50 zł (dochód z III.14 r. – 759 zł), na V.14 r. w kwocie 153 zł (dochód z IV.14 r. – 606 zł) oraz od VI.14 r. w kwocie 76,50 zł m-nie (dochód z V.14 r. – 759 zł).

W związku z przeprowadzoną kontrolą oraz stwierdzonymi nieprawidłowościami Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przesyła do realizacji następujące zalecenia:

1. Podjąć działania zmierzające do opracowania uchwały określającej sposób sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.
Podstawa prawna: art. 44 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.), art. 40 i 41 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.).
Termin wykonania: niezwłocznie.
2. Przedsięwziąć działania zmierzające do określenia uchwałą kosztu realizacji 1 godziny usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
Podstawa prawna: art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.)
Termin wykonania: niezwłocznie.
3. Przedsięwziąć działania zmierzające do podjęcia uchwały dot. ustalenia wysokości zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie oraz szczegółowych warunków przyznawania i zwrotu tego świadczenia.
Podstawa prawna: art. 43 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).
Termin wykonania: niezwłocznie.
4. W decyzjach administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej wskazywać Burmistrza Miasta jako organ rozstrzygający sprawę.
Podstawa prawna: art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
5. Decyzje administracyjne doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.
Podstawa prawna: art. 39, art. 46 k.p.a. kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267).
Termin wykonania: na bieżąco.
6. Za dochód uważać sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej (...).
Przeprowadzając rodzinny wywiad środowiskowy pracownik socjalny winien domagać się od osoby lub rodziny złożenia oświadczeń o dochodach mogących mieć

wpływ na prawo do świadczeń.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 107 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. W przypadku uzyskania jednorazowego dochodu należnego za dany okres, kwotę tego dochodu uwzględniać w dochodzie rodziny przez okres, za który uzyskano ten dochód.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182),

Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Dorota Grzybowska
Z-Gr DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Franciszek Październik
Burmistrz Miasta
Plac Zamkowy 15
55-200 Oława
2. a/a

[Handwritten signature]